

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«16» грудня 2021 року

№ 60/96-р/к

справа № 02-05/14-2019

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Городнянська міська рада рішеннями від 12.04.2018 № 65 та від 14.02.2019 № 26 встановила економічно необґрунтовані тарифи на послуги з вивезення побутових відходів (далі – Послуги) для комунального підприємства «Городнянське виробниче управління житлово-комунального господарства» Городнянської міської ради (попередня назва – Городнянське виробниче управління житлово-комунального господарства) (далі – Городнянське ВУЖКГ, Підприємство), яке надає Послуги для мешканців приватного сектору, підприємств, установ, організацій міста Городня.

За результатами розгляду справи № 02-05/14-2019 такі дії Городнянської міської ради визнано порушенням у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції Городнянським ВУЖКГ, яке здійснює діяльність на ринку послуг з вивезення побутових відходів для мешканців приватного сектору, підприємств, установ, організацій у територіальних межах міста Городня (пункт 7 статті 50, стаття 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Городнянську міську раду зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний строк з дня отримання копії рішення.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 02-05/14-2019 про порушення Городнянською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань Чернігівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 25.10.2019 № 75/18-пв/к з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Чернігівським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Чернігівське ТВ) відповідно до вимог пункту 11 частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 № 13-01/236 проведено дослідження регіональних ринків послуг у сфері поводження з побутовими відходами.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Чернігівського ТВ від 06.06.2019 № 75/14-2019/1-рп/к розпочато розгляд справи № 02-05/14-2019 за ознаками вчинення Городнянською міською радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції Городнянським ВУЖКГ.
- (3) Копія розпорядження про початок розгляду справи була направлена Городнянській міській раді із супровідним листом від 06.06.2019 № 75-02/1084/1124.
- (4) Листом від 28.10.2019 № 75-02/1805/1880 на адресу Городнянської міської ради було направлено копію подання з попередніми висновками у справі № 02-05/14-2019.
- (5) Зауваження та заперечення на подання з попередніми висновками у справі Городнянською міською радою не надані.
- (6) Відповідно до розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 02 червня 2020 року функції Чернігівського ТВ, передбачені Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 30 березня 2001 року за № 291/5481 (зі змінами), виконує Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (попередня назва – Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення).

2. Відповідач

- (7) Відповідачем у справі є Городнянська міська рада (ідентифікаційний код юридичної особи 04061731, місцезнаходження: вул. Троїцька, буд. 13, м. Городня, Городнянський район, Чернігівська обл., 15100) (далі – Рада, Відповідач).
- (8) Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон) Рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (9) Виконавчий комітет Ради є її виконавчим органом, який утворюється Радою на строк її повноважень і забезпечує розгляд питань, віднесених до відання виконавчих органів Ради (статті 51, 52 Закону).
- (10) Виконавчий комітет є підзвітним і підконтрольним Раді (не є юридичною особою).
- (11) Рада та виконавчий комітет в межах своїх повноважень приймають рішення (частина перша та шоста статті 59 Закону), які є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території (частина перша статті 73 Закону).

3. Нормативно-правове регулювання

- (12) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної

конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється Антимонопольним комітетом України.

- (13) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (14) Отже, реалізація Радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (15) Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері послуг з поводження з побутовими відходами, регулюються Законами України «Про житлово-комунальні послуги» та «Про відходи», до 01.05.2019 – Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070, з 01.05.2019 – Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (далі – Правила надання послуг).
- (16) Послуги, зокрема з поводження з побутовими відходами є комунальними послугами (пункт 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»).
- (17) Частиною першою статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що діяла до 01.05.2019) та частиною третьою статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що діє з 01.05.2019) встановлення цін/тарифів на комунальні послуги, затвердження норм споживання комунальних послуг віднесено до повноважень органу місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг.
- (18) Встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на теплову енергію (у тому числі її виробництво, транспортування та постачання), тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, на інші комунальні послуги (крім тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, тарифів на комунальні послуги, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), побутові, транспортні та інші послуги, належить до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад (підпункт 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).
- (19) Порядком доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.07.2012 № 390, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.08.2012 за № 1380/21692, діючим до 01.05.2019, визначено, зокрема:
 - суб'єкти господарювання здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим встановлювати тарифи (пункт 2.1.);
 - розрахунки тарифів з відповідними обґрунтуваннями надсилаються до органу, уповноваженого встановлювати тарифи, для прийняття рішення про встановлення тарифів (пункт 2.10.).

- (20) Процедуру розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на комунальні послуги визначено Порядком розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.09.2018 № 239 (далі – Порядок розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів).
- (21) Відповідно до Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів:
- суб'єкт господарювання (заявник) подає до органу місцевого самоврядування у друкованому та електронному вигляді розрахунки тарифів разом із заявою, підтвердженими матеріалами і документами, що використовувалися під час проведення розрахунків тарифів;
 - за результатами розгляду поданих суб'єктом господарювання (заявником) згідно з вимогами цього порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів органом місцевого самоврядування здійснюється встановлення відповідних тарифів.
- (22) Згідно з частиною першою статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що діяла до 01.05.2019) та з пунктом 4 частини першої статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що діє з 01.05.2019) порядки формування тарифів на комунальні послуги, що встановлюються органами місцевого самоврядування, затверджує Кабінет Міністрів України.
- (23) Порядок формування тарифів на Послуги затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 (далі – Порядок формування тарифів).
- (24) Відповідно до пункту 2 Порядку формування тарифів на Послуги:
- економічно обґрунтовані плановані витрати – витрати, планування яких здійснюється з дотриманням вимог стандартів, нормативів, норм технологічних регламентів, а також вимог щодо надання послуг визначеної кількості та якості з урахуванням економічних і природно-кліматичних особливостей регіону;
 - повна планована собівартість послуг – економічно обґрунтовані плановані витрати підприємства, що бере участь у наданні послуг з поведження з побутовими відходами, включаючи витрати з операційної діяльності, фінансові витрати, пов'язані з основною діяльністю;
 - тарифи на послуги – вартість надання послуги з вивезення, перероблення та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів відповідної якості, розрахована на основі економічно обґрунтованих планованих витрат, планованого прибутку.
- (25) Нормування витрат і втрат ресурсів проводиться відповідно до галузевих нормативів (пункт 2² Порядку формування тарифів).
- (26) Формування тарифів на Послуги підприємством здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у планованому періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції (пункт 3 Порядку формування тарифів).

4. Обставини справи

- (27) 25 червня 2018 року Городнянською міською радою проведено конкурс по визначенню виконавців Послуг на території Городнянської міської ради. Конкурсні пропозиції подали два учасники – Городнянське ВУЖКГ та Городнянська ЖЕД.
При цьому, Городнянським ВУЖКГ запропоновано надання Послуг для мешканців приватного сектору, а також для підприємств, установ, організацій на території міста Городня, а Городнянською ЖЕД – надання Послуг для мешканців житлових масивів багатоквартирних житлових будинків міста Городня.
- (28) Рішенням виконавчого комітету Городнянської міської ради від 12.07.2018 № 147 «Про затвердження протоколу комісії по визначенню виконавців послуг з вивезення побутових відходів на конкурсній основі на території Городнянської міської ради» визначено Городнянське ВУЖКГ та Городнянську ЖЕД виконавцями Послуг на території Городнянської міської ради строком на 5 років за критеріями надання Послуг:
- Городнянське ВУЖКГ: вивезення побутових відходів для мешканців приватного сектору, а також для підприємств, установ, організацій міста Городня;
 - Городнянська ЖЕД: вивезення побутових відходів для мешканців житлових масивів багатоквартирних житлових будинків міста Городня.
- (29) 12 липня 2018 року Городнянською міською радою укладено з Городнянським ВУЖКГ Договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на території Городнянської міської ради строком на 5 років (з 12.07.2018 до 11.07.2023 включно), предметом якого є надання Підприємством Послуг на території Городнянської міської ради, а саме на території приватного сектору та території підприємств, установ, організацій міста Городня (пункти 1.1. та 1.2. Договору).
- (30) У зв'язку з зазначеним, Городнянське ВУЖКГ (ідентифікаційний код юридичної особи 03357872; місцезнаходження: вул. Льонозаводська, буд. 12, м. Городня, Чернігівська обл., 15100; основний вид діяльності: КВЕД 36.00 Забір, очищення та постачання води; додатковий: КВЕД 38.11 Збирання безпечних відходів) відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з вивезення побутових відходів для мешканців приватного сектору, підприємств, установ, організацій у територіальних межах міста Городня (далі – Ринок), що обслуговуються Підприємством, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента.
- (31) У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Підприємство є суб'єктом господарювання.
- (32) Рішеннями виконавчого комітету Городнянської міської ради від 12.04.2018 № 65 «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання, централізоване водовідведення, вивіз твердих побутових відходів, знешкодження твердих побутових та рідких нечистот» (введене в дію з 01.05.2018) та від 14.02.2019 № 26 «Про встановлення тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, знешкодження ТПВ та рідких нечистот» (введене в дію з 02.03.2019) встановлені тарифи на Послуги для Городнянського ВУЖКГ на підставі розрахунків, розроблених та поданих Підприємством, зокрема:
- рішенням від 12.04.2018 № 65:
 - вивіз твердих побутових відходів та їх знешкодження (приватний сектор):

- населення (вивезення побутових відходів здійснюється самоскидом, відходи завантажуються споживачами самостійно) – 8,77 грн з чол. в місяць (з ПДВ);
- вивіз твердих побутових відходів та їх знешкодження (упорядковані будинки): населення (вивезення побутових відходів здійснюється сміттєвозом з обладнаних контейнерами майданчиків) – 81,84 грн за 1 м³ (з ПДВ); бюджетні установи – 90,02 грн за 1 м³ (з ПДВ); інші організації – 98,21 грн за 1 м³ (з ПДВ);
- знешкодження побутових відходів: населення – 11,23 грн за 1 м³ (з ПДВ); бюджетні установи – 12,36 грн за 1 м³ (з ПДВ); інші організації – 14,04 грн за 1 м³ (з ПДВ).
- рішенням від 14.02.2019 № 26:
- вивіз твердих побутових відходів та їх знешкодження: населення (приватний сектор) – 10,64 грн з чол. в місяць (з ПДВ);
- знешкодження побутових відходів: населення – 13,00 грн за 1 м³ (з ПДВ); бюджетні установи – 14,25 грн за 1 м³ (з ПДВ); інші організації – 18,50 грн за 1 м³ (з ПДВ).

Тобто, з 02.03.2019 рішення від 12.04.2018 № 65 втратило чинність в частині встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів для населення приватного сектору та тарифів на знешкодження побутових відходів для всіх категорій споживачів; тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів для упорядкованих будинків (населення, бюджетні установи та інші організації) залишились без змін.

- (33) До 01.05.2019 (внесення змін постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 318), на момент розрахунку та встановлення тарифів на Послуги, діяли Правила надання послуг у редакції від 25.11.2011 із змінами.
- (34) Згідно з пунктом 6 Правил надання послуг (у редакції, що діяла до 01.05.2019), пунктом 10 Типового договору про надання Послуг обсяг надання Послуг розраховувався на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування.
- (35) Відповідно до пунктів 7, 8 Правил надання послуг (у редакції, що діяла до 01.05.2019) норми надання Послуг визначались на підставі правил, встановлених центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства. У разі, коли норми не затверджено органом місцевого самоврядування, застосовувались мінімальні норми згідно з додатком 2 (далі – Мінімальні норми).
- (36) Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29.09.2010 за № 871/18166, затверджені Правила визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів (далі – Правила визначення норм).
- (37) Згідно Правил визначення норм, норма – це кількісний показник споживання послуг з вивезення побутових відходів, які утворюються на одну розрахункову одиницю (одного мешканця для житлової забудови, одне місце в готелі, гуртожитку та ін., 1 кв. м торгівельної та складської площі, вокзалів, автостоянок, пляжів та ін.; одне відвідування для поліклінік тощо) за одиницю часу.
- (38) Норми можуть розроблятися органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, що надають Послуги, іншими зацікавленими організаціями та переглядаються один раз на п'ять років (пункти 1.4., 1.5. Правил визначення норм).

- (39) Пунктом 1.6. Правил визначення норм встановлено, що визначення норм здійснюється за результатами вимірювання кількості побутових відходів.
- (40) Відповідно до пункту 2.5. Правил визначення норм вимірювання кількості твердих побутових відходів проводять протягом чотирьох сезонів року.
- (41) Вимірювання кількості твердих побутових відходів може проводитися прискореним методом – протягом одного сезону року з урахуванням коефіцієнта сезонної нерівномірності утворення твердих побутових відходів (за об'ємом), який визначається згідно з додатком 3 до Правил визначення норм.
- (42) Під час вимірювання слід виключити можливість ущільнення обслуговуючим персоналом твердих побутових відходів у контейнері (пункт 2.14. Правил визначення норм).
- (43) Порядок вимірювання кількості твердих побутових відходів, визначення об'єму та маси утворення твердих побутових відходів встановлений розділом II Правил визначення норм.
- (44) Так, Городнянська міська рада затвердила для Городнянського ВУЖКГ норми вивезення побутових відходів (рішення виконавчого комітету від 18.11.2016 № 153 «Про перезатвердження норм споживання води для населення, організацій, підприємств та норми надання послуг з вивезення побутових відходів»), які були враховані Підприємством при визначенні обсягів вивезення побутових відходів для розрахунків тарифів на Послуги, встановлених рішеннями від 12.04.2018 № 65 та від 14.02.2019 № 26, та при нарахуванні споживачам (населенню) плати за надані Послуги.
- (45) За повідомленням Городнянського ВУЖКГ (лист б/д б/н, вх. Чернігівського ТВ від 01.04.2019 № 75-01/664/784; лист від 19.06.2019 № 21, вх. Чернігівського ТВ від 20.06.2019 № 75-01/1201/1427), норми надання Послуг розроблені Підприємством на підставі Рекомендованих норм надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 22.03.2010 № 75. Водночас, зазначений наказ втратив чинність з 01.11.2011 на підставі наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.11.2011 № 271.
- (46) Проте, Раді необхідно було затвердити норми надання Послуг, які Підприємство повинно було розробити у відповідності до вимог Правил визначення норм, або Городнянське ВУЖКГ повинно було застосовувати Мінімальні норми (пункти 7, 8 Правил надання послуг (у редакції, що діяла до 01.05.2019)).
- (47) Разом з тим, Городнянське ВУЖКГ надало Чернігівському ТВ Розрахунок норм надання послуг з вивезення твердих побутових відходів, в преамбулі якого Підприємство посилається на діючі Правила визначення норм, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259.
- (48) Проте, фактично при здійсненні розрахунку норм надання Послуг Підприємством не враховані вимоги Правил визначення норм в частині проведення вимірювань кількості твердих побутових відходів протягом чотирьох сезонів року або прискореним методом – протягом одного сезону року з урахуванням коефіцієнта сезонної нерівномірності утворення твердих побутових відходів.

- (49) Таким чином, Радою затверджені норми надання Послуг, які розраховані Городнянським ВУЖКГ з порушенням вимог Правил визначення норм.
- (50) Відділенням встановлено, що при розрахунку норм вивезення твердих побутових відходів Підприємством застосовувались коефіцієнти ущільнення відходів, які не передбачені Мінімальними нормами, що призвело до завищення розміру таких відходів.
- (51) Порівняльний аналіз норм, що розраховані Городнянським ВУЖКГ та затверджені рішенням виконавчого комітету Городнянської міської ради від 18.11.2016 № 153, з Мінімальними нормами (для житлових будинків) наведено у Таблиці 1.

Таблиця 1

Об'єкт	Середньодобова норма, кг		Коефіцієнт ущільнення, затверджений Радою, кг/м ³	Середньодобова норма, л		Середньорічна норма, м ³	
	Мінімальна норма	Затверджена Радою		Мінімальна норма	Затверджена Радою (з урахування ущільнення) (ст. 3 / ст. 4 x 1000)	Мінімальна норма (ст. 5 x 365 днів на рік / 1000)	Затверджена Радою (з урахування ущільнення) (ст. 6 x 365 днів на рік / 1000)
1	2	3	4	5	6	7	8
Упорядковані будинки	0,77	0,77	175,0	3,56	4,40	1,30	1,60
Неупорядковані будинки:							
- з газовим опаленням	0,96	0,96	219,0	3,84	4,40	1,40	1,60
- з опаленням на твердому паливі	1,15	1,15	262,5	3,86	4,40	1,41	1,60
Будинки приватного сектора з присадибною ділянкою							
- з газовим опаленням	1,26	1,26	287,5	3,94	4,40	1,44	1,60
- з опаленням на твердому паливі	1,59	1,59	362,5	4,14	4,40	1,51	1,60

- (52) Як видно з таблиці, за рахунок застосування різних коефіцієнтів ущільнення відходів, середньодобова норма вивезення твердих побутових відходів для всіх житлових будинків, незалежно від ступеню їх благоустрою, затверджена Радою у однаковому розмірі 4,40 л (середньорічна – 1,60 м³), разом з тим Мінімальними нормами для будинків різних видів благоустрою встановлені різні норми вивезення твердих побутових відходів.
- (53) Так, за інформацією Городнянського ВУЖКГ (лист від 01.11.2019 № 44, вх. Чернігівського ТВ від 01.11.2019 № 75-01/1736/2128) та згідно з Актами інвентаризації кількості абонентів, які користуються послугами по вивозу побутових відходів по Городнянському ВУЖКГ, станом на 01.01.2018 кількість населення упорядкованих будинків (вивезення побутових відходів здійснюється сміттєвозом з обладнаних контейнерами майданчиків) становить 124 чол., кількість населення, що мешкає в будинках приватного сектору (вивезення побутових відходів здійснюється самоскидом, відходи завантажуються споживачами самостійно) – 5188 чол. (у тому числі: з наявністю усіх видів благоустрою – 101 чол., за відсутності каналізації – 4694 чол., за відсутності центрального опалення (використання твердого палива), водопостачання, каналізації – 393 чол.).
- Річний обсяг надання Послуг населенню, розрахований Підприємством та врахований при формуванні тарифів на Послуги, складає **8499,2 м³** (Таблиця 2):
 $(124 \text{ чол.} \times 1,60 \text{ м}^3) + (5188 \text{ чол.} \times 1,60 \text{ м}^3) = 198,4 \text{ м}^3 + 8300,8 \text{ м}^3 = 8499,2 \text{ м}^3$.

Таблиця 2

Вид відходів (тверді, рідкі, великогабаритні, ремонтні, небезпечні)	Об'єкт обслуговування (багатоквартирний, одноквартирний будинок, установа, організація, підприємство)	Одиниця розрахунку (житель, місце в готелі, учень, кв. метр площі тощо)	Кількість одиниць розрахунку для об'єкта обслуговування	Норма надання послуги з вивезення побутових відходів (відповідно до їх виду), куб. метрів на рік	Обсяг надання послуги з вивезення побутових відходів, куб. метрів на рік
тверді	упорядковані будинки	житель	124	1,60	198,40

тверді	приватний сектор	житель	5188	1,60	8300,80
Усього					8499,20

Відповідно до Мінімальних норм, річний обсяг вивезення побутових відходів від населення, який необхідно було застосовувати при розрахунку тарифів на Послуги, склав би **7800,25 м³** (Таблиця 3):

$$(124 \text{ чол.} \times 1,30 \text{ м}^3) + (101 \text{ чол.} \times 1,44 \text{ м}^3) + (4694 \text{ чол.} \times 1,47 \text{ м}^3) + (393 \text{ чол.} \times 1,51 \text{ м}^3) = 161,20 \text{ м}^3 + 145,44 \text{ м}^3 + 6900,18 \text{ м}^3 + 593,43 \text{ м}^3 = 7800,25 \text{ м}^3,$$

де 1,30 м³, 1,44 м³, 1,47 м³ та 1,51 м³ – середньорічні норми утворення побутових відходів за видами благоустрою житлових будинків, визначені на підставі Мінімальних норм, зокрема:

$$1,30 \text{ м}^3 = 3,56 \text{ л (середньодобова норма)} \times 365 \text{ днів на рік} / 1000;$$

$$1,44 \text{ м}^3 = 3,94 \text{ л (середньодобова норма)} \times 365 \text{ днів на рік} / 1000;$$

$$1,47 \text{ м}^3 = 4,03 \text{ л (середньодобова норма)} \times 365 \text{ днів на рік} / 1000;$$

$$1,51 \text{ м}^3 = 4,14 \text{ л (середньодобова норма)} \times 365 \text{ днів на рік} / 1000.$$

Таблиця 3

Вид відходів (тверді, рідкі, великогабаритні, ремонтні, небезпечні)	Об'єкт обслуговування (багатоквартирний, одноквартирний будинок, установа, організація, підприємство)	Одиниця розрахунку (житель, місце в готелі, учень, кв. метр площі тощо)	Кількість одиниць розрахунку для об'єкта обслуговування, чол.	Норма надання послуги з вивезення побутових відходів (відповідно до їх виду), куб. метрів на рік	Обсяг надання послуги з вивезення побутових відходів, куб. метрів на рік
тверді	упорядковані будинки	житель	124	1,30	161,20
тверді	приватний сектор, у тому числі:	житель	5188		7639,05
	з наявністю усіх видів благоустрою	житель	101	1,44	145,44
	за відсутності каналізації	житель	4694	1,47	6900,18
	за відсутності центрального опалення (використання твердого палива), водопостачання, каналізації	житель	393	1,51	593,43
Усього					7800,25

- (54) Отже, затвердження Радою завищених норм надання Послуг призвело до формування Підприємством та встановлення Радою економічно необґрунтованих тарифів на Послуги (розрахованих на підставі завищених обсягів вивезення побутових відходів) та, в свою чергу, до надлишкового нарахування Підприємством плати за надані споживачам (населенню) Послуги.
- (55) Пунктом 13 Правил надання послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (у редакції, що діяла до 01.05.2019), встановлено, що плата за надані послуги нараховується щомісяця відповідно до умов договору і тарифів, що формується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010.
- (56) Форма розрахунку обсягу і вартості послуг наведена у додатку 3 до Правил надання послуг (пункт 13 Правил надання послуг (у редакції, що діяла до 01.05.2019), пункт 11 Типового договору про надання Послуг).
- (57) Для прикладу наводимо розрахунок зайво нарахованої плати населенню за послуги з вивезення твердих побутових відходів, виходячи із встановлених рішеннями від 12.04.2018 № 65 та від 14.02.2019 № 26 тарифів для населення, норм надання Послуг, які застосовувало Городнянське ВУЖКГ, та Мінімальних норм, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070.

Обсяги вивезення побутових відходів для інших споживачів та бюджетних організацій визначались Підприємством не за нормами, а за фактичними даними.

Так, рішенням виконавчого комітету Городнянської міської ради від 12.04.2018 № 65 встановлені тарифи для населення в наступних розмірах:

- вивіз твердих побутових відходів та знешкодження:
 - упорядковані будинки – 81,84 грн за 1 м³;
 - приватний сектор – 8,77 грн з чол. в місяць (діяли з 01.05.2018 до 02.03.2019);
- знешкодження твердих побутових відходів (населення) – 11,23 грн за 1 м³ (діяли з 01.05.2018 до 02.03.2019).

Рішенням виконавчого комітету Городнянської міської ради від 14.02.2019 № 26 встановлені тарифи для населення в наступних розмірах:

- вивіз твердих побутових відходів та знешкодження:
 - приватний сектор – 10,64 грн з чол. в місяць (діють з 02.03.2019);
- знешкодження твердих побутових відходів (населення) – 13,00 грн за 1 м³ (діють з 02.03.2019).

Виходячи із встановлених тарифів, вартість послуги з вивезення побутових відходів для населення в розрахунку на 1 м³ (за виключенням вартості знешкодження відходів) становить:

- упорядковані будинки – **70,61 грн за 1 м³** (81,84 грн за 1 м³ – 11,23 грн за 1 м³);
- приватний сектор (діяли з 01.05.2018 до 02.03.2019) – **54,55 грн за 1 м³** ((8,77 грн з чол. в місяць x 12 місяців / 1,60 м³ – середньорічна норма, врахована в тарифі) – 11,23 грн за 1 м³).
- приватний сектор (діють з 02.03.2019) – **66,80 грн за 1 м³** ((10,64 грн з чол. в місяць x 12 місяців / 1,60 м³ – середньорічна норма, врахована в тарифі) – 13,00 грн за 1 м³).

Визначаємо розмір плати за надані Послуги за формулою:

$$\frac{\text{тариф (грн/м}^3\text{)} \times \text{норма надання Послуг (м}^3\text{/рік)} \times \text{кількість споживачів (чол.)}}{12 \text{ місяців} \times \text{кількість місяців розрахункового періоду}}$$

Враховуючи зазначене, за розрахунками Відділення, Городнянським ВУЖКГ у період з травня 2018 року по грудень 2019 року нараховано населенню плату за надання Послуг у розмірі **862766,77 грн**, зокрема:

у період з 01.05.2018 до 02.03.2019 (10 місяців) – **389014,72 грн**:

$$((70,61 \text{ грн/м}^3 \times 1,60 \text{ м}^3 \times 124 \text{ чол.}) + (54,55 \text{ грн/м}^3 \times 1,60 \text{ м}^3 \times 5188 \text{ чол.})) / 12 \text{ місяців} \times 10 \text{ місяців} = (14009,02 \text{ грн} + 452808,64 \text{ грн}) / 12 \times 10 = 389014,72 \text{ грн.}$$

у період з 02.03.2018 до 01.01.2020 (10 місяців) – **473752,05 грн**:

$$((70,61 \text{ грн/м}^3 \times 1,60 \text{ м}^3 \times 124 \text{ чол.}) + (66,80 \text{ грн/м}^3 \times 1,60 \text{ м}^3 \times 5188 \text{ чол.})) / 12 \text{ місяців} \times 10 \text{ місяців} = (14009,02 \text{ грн} + 554493,44 \text{ грн}) / 12 \times 10 = 473752,05 \text{ грн.}$$

При перерахунку Відділенням плати за надання Послуг населенню за період з травня 2018 року по грудень 2019 року у відповідності до Мінімальних норм, її розмір склав би **791469,48 грн**, зокрема:

у період з 01.05.2018 до 02.03.2019 (10 місяців) – **356743,76 грн**:

$$((70,61 \text{ грн/м}^3 \times 1,30 \text{ м}^3 \times 124 \text{ чол.}) + (54,55 \text{ грн/м}^3 \times 1,44 \text{ м}^3 \times 101 \text{ чол.}) + (54,55 \text{ грн/м}^3 \times 1,47 \text{ м}^3 \times 4694 \text{ чол.}) + (54,55 \text{ грн/м}^3 \times 1,51 \text{ м}^3 \times 393 \text{ чол.})) / 12 \text{ місяців} \times 10 \text{ місяців} = (11382,33 \text{ грн} + 7933,75 \text{ грн} + 376404,82 \text{ грн} + 32371,61 \text{ грн}) / 12 \times 10 = 356743,76 \text{ грн.}$$

у період з 02.03.2018 до 01.01.2020 (10 місяців) – **434725,72 грн**:

$$((70,61 \text{ грн/м}^3 \times 1,30 \text{ м}^3 \times 124 \text{ чол.}) + (66,80 \text{ грн/м}^3 \times 1,44 \text{ м}^3 \times 101 \text{ чол.}) + (66,80 \text{ грн/м}^3 \times 1,47 \text{ м}^3 \times 4694 \text{ чол.}) + (66,80 \text{ грн/м}^3 \times 1,51 \text{ м}^3 \times 393 \text{ чол.})) / 12 \text{ місяців} \times 10 \text{ місяців} = (11382,33 \text{ грн} + 9715,39 \text{ грн} + 460932,02 \text{ грн} + 39641,12 \text{ грн}) / 12 \times 10 = 434725,72 \text{ грн.}$$

Тобто, Підприємством у період з травня 2018 року по грудень 2019 року зайво нараховано плату за послуги з вивезення побутових відходів споживачам (населенню) міста Городня у розмірі **71297,29 грн** (862766,77 грн – 791469,48 грн).

- (58) Таким чином, Рада встановила економічно необґрунтовані тарифи на Послуги, які сформовані Городнянським ВУЖКГ з порушенням вимог чинного законодавства у сфері житлово-комунальних послуг, зокрема на підставі завищених обсягів вивезення побутових відходів, що, в свою чергу, призвело до порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Відповідача.

5. Правова кваліфікація дій Відповідача

- (59) Державна політика у сфері житлово-комунальних послуг ґрунтується на принципах, зокрема створення та підтримання конкурентного середовища при виробленні та наданні житлово-комунальних послуг, забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги, на умовах самофінансування, досягнення рівня економічно обґрунтованих витрат на виробництво таких послуг; регулювання цін/тарифів на житлово-комунальні послуги у випадках, визначених законом, з урахуванням досягнутого рівня соціально-економічного розвитку, природних особливостей відповідного регіону та технічних можливостей; дотримання встановлених стандартів, нормативів, норм, порядків і правил щодо кількості та якості житлово-комунальних послуг (стаття 3 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»).
- (60) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, вжиття заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється в тому числі органами місцевого самоврядування.
- (61) Відповідно до статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (62) Відповідно до пункту 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.
- (63) Як свідчать матеріали справи та зібрані докази, Рада вчинила дії, що полягають у легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції Городнянським ВУЖКГ, яке надає послуги на Ринку.
- (64) За умов існування конкуренції на Ринку, споживачі мали б змогу відмовитись від Послуг Городнянського ВУЖКГ та звернутись до інших суб'єктів господарювання, з метою отримання послуг з вивезення побутових відходів за більш низькими тарифами.
- (65) Завдяки своїй ринковій владі Підприємство має можливість диктувати свої умови надання Послуг, зокрема шляхом встановлення економічно необґрунтованих тарифів на них, та завдати шкоди інтересам споживачів.
- (66) Враховуючи зазначене вище, дії Ради, що полягали у прийнятті рішень від 12.04.2018 № 65 та 14.02.2019 № 26, якими встановлені економічно необґрунтовані тарифи на Послуги, кваліфіковано Відділенням як легітимація порушення законодавства про

захист економічної конкуренції Городнянським ВУЖКГ, яке надає Послуги на Ринку, відповідно до пункту 7 статті 50 та статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (67) На подання з попередніми висновками у справі Відповідач не надав своїх зауважень та заперечень.
- (68) Наразі, порушення законодавства про захист економічної конкуренції Радою не припинено.

7. Остаточний висновок у Справі

- (69) Доказами, зібраними у справі, доведено, а Відповідачем не спростовано висновок про те, що Городнянська міська рада своїми діями, що полягали у прийнятті рішень від 12.04.2018 № 65 та 14.02.2019 № 26, якими встановлені економічно необґрунтовані тарифи на Послуги, вчинила порушення, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції Городнянським ВУЖКГ.

Враховуючи наведене та керуючись статтями 7, 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 362-р, зареєстрованого в міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Городнянської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи 04061731, місцезнаходження: вул. Троїцька, буд. 13, м. Городня, Чернігівська обл., 15100), що полягають у прийнятті рішень від 12.04.2018 № 65 та 14.02.2019 № 26, якими встановлені економічно необґрунтовані тарифи на послуги з вивезення побутових відходів, порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством «Городнянське виробниче управління житлово-комунального господарства» Городнянської міської ради (попередня назва – Городнянське виробниче управління житлово-комунального господарства).

2. Зобов'язати Городнянську міську раду у двомісячний строк з дня отримання копії рішення припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене у пункті 1 резолютивної частини рішення, шляхом вжиття вичерпних заходів щодо затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів для мешканців приватного сектору, підприємств, установ, організацій у територіальних межах міста Городня, встановлення економічно обґрунтованих тарифів на зазначені послуги у відповідності до вимог чинного законодавства, про що повідомити Північне міжобласне

територіальне відділення Антимонопольного комітету України з наданням копій підтверджуючих документів у 3-денний термін з дня припинення порушення.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ